ВЕСЕЛКА

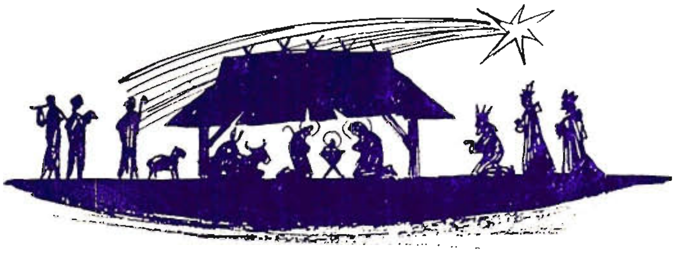
THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

РІК XV. СІЧЕНЬ, 1968 Ч. 1 (161)

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО Й ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ СПІВРОБІТНИКАМ, ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, ЧИТАЧАМ, ПРИХИЛЬНИКАМ І ЖЕРТВОДАВЦЯМ

б а ж а є

РЕДАКЦІЯ „В Е С Е Л К И"

ЯКІ ЦЕ СЛОВА?

Б - г пр - дв - чн - й н - р - д - вс -

Вставте на місці рисок голосні — матимете початкові слова коляди.

РІЗДВЯНА ШАРАДА

3-ій і 1-ий склад має образ.

2-ий склад означає домашню тварину.

Цілість дає назву посуду, якого вживають у різдвяний час.

НЕДОМОВКА

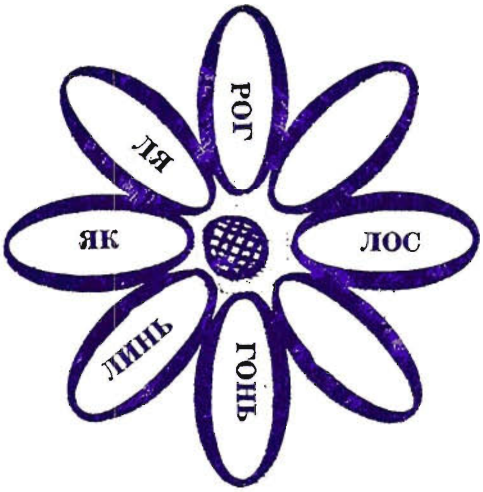
(Уклала Г. Чорнобицька)

Цюк, Цюк!
Я дурниці не кажу,
я кілочок затешу.
Гуп! Гуп!
Працювати я люблю,
я поліно розколю.
Гуп, гуп по поліну,
не влучайте по коліну.
Раз, два, три, чотири!
Ви не знаєте . . . . . . ?

ЗАГАДКА

Молоток нас б'є та б'є
і зігнутись не дає.
Ми й не скаржимось ніколи,
бо така вже наша доля:
угрузаємо потрошку,
поки міцно сядем в дошку.
Нас товчуть по голові —
роблять саночки нові.

ЗАГАДКОВА КВІТКА

Пригляньтеся уважно пелюсткам оцієї квітки — яку букву вони нагадують? Всі знаєте, отож тепер відчитайте шість загадок-ребусиків, які в цих пелюсткахбуквах заховалися.

А дві пелюстки порожні, отож спробуйте самі укласти два ребусики і впишіть їх у ці порожні пелюстки.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК в числі „ВЕСЕЛКИ" за ГРУДЕНЬ 1967 р.: **ЗАГАДКА**: цвяхи. **АКРОСТИХ**: М О Р О З.

РОЗВ'ЯЗКИ РОЗВАГ в числі „ВЕСЕЛКИ" за грудень 1967 р.: **ЧИ ВИ СПОСТЕРЕЖЛИВІ?** Другий з черги слимак має коротший хвостик.

ВЕСЕЛКА THE RAINBOW
ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колеґія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Обкладинка роботи Б. Божемського

"THE RAINBOW" — "VESELKA"

Published monthly, except June to September Bi-monthly at Jersey City, New Jersey
81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303

Subscription $4.00 per year.
Entered as Second Class Matter at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Б. Божемський — З вертепом і звіздою

Слова: Р. ЗАВАДОВИЧ

До Ісусика в гостину

Ілюстрації: Ю. КОЗАК

Як над вертепом зірка засвітить,
То українські знатимуть діти:
До Вифлеєму час у дорогу,
Щоб привітати Ісуса малого.

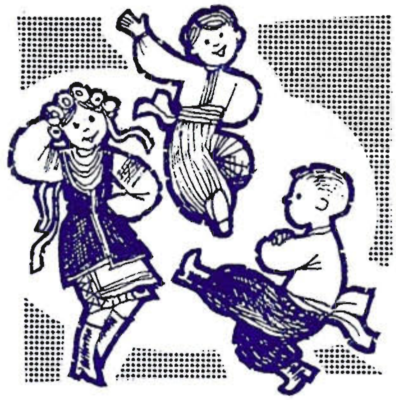

Їдуть з Канади Лесик і Оля —
Учні найкращі Рідної Школи.

Аж з Арґентини іде Андрій,
Що загадаєш — зробить як стій!

Аж із Америки іде пластун,
Пильний Івасик, всюди першун.

Їдуть з Австралії три школярі,
Завзяті танцюри та ще й штукарі.

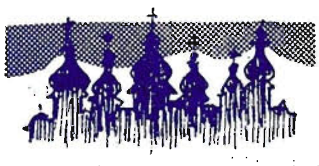
Разом стрічали Боже Дитятко,
Разом співали рідну колядку,
Рідною мовою склали привіт,
Відсвяткували в рідній громаді
І, попрощавшись, втішні та раді,
Знов розійшлися у світ.

Іде з Европи сумівка Наталя,
Та, що найбільше книжок прочитала.

Іде з Бразилії за океан
Найкращий з усіх декляматор, Богдан.

Навіть із Києва Костик іде —
Поміж дроти його ангел веде.

До Вифлеєму

(Ілюстрації Юрія Козака)

Свят-Вечір минув, і Петрусь заснув у своєму ліжечку. Стінний дзиґар видзвонив дванадцяту годину. Надходило Різдво, свята ніч, коли, кажуть, усе оживає . . .

Перша ялинка порушила галузками. Пластиковий ангелик на вершку ялинки розплющив очі й зідхнув:

— Ох, яка нудьга! Цілий вечір не міг я промовити ні слова! Аж тепер нарешті можу рухатися.

Крихітний ангелик лагодився зійти з ялинки. Під ним висів золочений горіх, найбільший і найкращий із усіх. То був такий гордий горіх, що за ввесь вечір не промовив ні до кого ані одного словечка. Тому всі думали, що він справді із щирого золота, і дивилися на нього з пошаною.

Коли ж він ненароком доторкнувся сусідньої галузки, відпав з нього кусок сухозлітки. В ту хвилину горіх завмер зі страху, що його можуть узяти на сміх — і нараз став дуже ввічливий та балакучий.

— Я маю добру раду! — відізвався він до ангелика. — Якби хтось видобув з мене мою середину, то я міг би послужити тобі за повіз, і ти їздив би в мені, мов князенко.

Як тільки це промовив, з чотирьох кутків кімнати вибігли чотири білі мишки.

— Ми радо вигриземо середину горіха, а потім будемо тягнут твій повіз, — сказали.

Так і сталося. Ангелик мав гарний повіз і дві пари мишей-„коників".

— Як є повіз і коні, то пора в дорогу! — радісно вигукнув крихітний ангелик, і раптом усе на ялинці ожило.

— І ми підемо з тобою! — загомоніли яблука, горіхи, бублики, свічечки й усі прикраси на ялинці, хоч самі не знали, куди їм іти.

Всі позіскакували з галузок і вишикувались у ряди. Готово! Коник-гойдалка, що стояв під ялинкою, почав на радощах з усіх сил гойдатися, хоч на ньому ніхто не їхав.

Книжка з образками, мудра й кмітлива порадниця, сказала:

— Дорога — гарна річ! Але хто ж нам за отамана буде? Хто нас поведе?

Дзиґа закрутилась на своїй єдиній ніжці, подумала і забриніла:

— Слухайте! За провідника хай нам буде малий хлопчина!

Порада дзиґи всім сподобалась. Рушили до кімнатки, де в ліжку спав Петрусь. Збудили його. Петрусь зразу не тямив, що з ним діється. Коли ж зрозумів, що пора кудись у дорогу, дуже зрадів. Зіскочив з ліжка і — не дивуйтесь, то ж була ніч різдвяних чарів! — нараз став такий малесенький, як пластиковий ангелик. Паяцик підняв його з підлоги і посадив біля ангелика в горіховому повозі.

— Отже, ти наш отаман! — сказав янголик. — Веди нас!

— А куди? — запитав Петрусь.

— Куди найцікавіше! — вигукнули всі прикраси.

Петрусь не знав, де найцікавіше, але сплеснув у долоні, мишки рушили, і повіз покотився. Вся громада помаршувала за ним. Попереду йшли

парами свічечки, за ними рядком горіхи, яблука, бублики, кінь-гойдалка, книжечка, паяц попід руки з трубкою і дзиґа, що ввесь час вертілася швидко-швидко на своїй ніжці, фуркотіла та бриніла. Вхідні двері відчинилися, пропустили похід і знову зачинилися.

Як тільки наші мандрівники опинилися надворі, Петрусь глянув на небо і сказав:

— От, цікаво було б побачити, як там!

Тільки вимовив ці слова, сталося дивне диво: у всіх в одну мить виросли крильця. Мишки підлетіли вгору і потягли за собою повіз. За ними неслися в повітрі всі інші прикраси з ялинки.

— Чи подобається тобі така подорож? — запитав ангелик Петруся. Петрусь, щасливий, як ніколи, кивнув голівкою.

За хвилину вони порівнялися з самітною хмаринкою, яка шептала щось сама до себе.

— Здорова, кучерява! Про що сама з собою розмовляєш? — запитав Петрусь.

— Ох, коли б хто штовхнув мене рукою, — зідхнула хмаринка, — я б йому „спасибі" сказала!

Петрусь штовхнув її — і раптом з хмарки посипалися блискучі краплі води. Спадаючи вниз, вони замерзали, розцвітали чудовими срібними зірками і снігом спадали на землю.

— Спасибі тобі! — подякувала хмаринка. — Тепер мені стало легше, і я полечу, куди надумала.

— Куди? Куди? — запитав Петрусь.

— До Вифлеєму! — відповіла хмаринка і зникла.

— До Вифлеєму? — повторив хлопчина і задумався. Ангелик мовчав, мабуть, також думав.

Вище й вище злітали вони. Стало холодно. Ось уже й Місяць у великій смушевій шапці. Ліва щока в нього запухла, і він скривився.

— Здорові, пане Місяцю! Чого ви так скривилися? — запитав Петрусь.

— Не дуже я здоров: болять у мене зуби, ще й до того я змерз. Не маю чим запалити в печі, бо ангели забрали всі дрова на свою різдвяну ватру радости.

— Куди ж вони полетіли? — зацікавився Петрусь.

— До Вифлеєму.

— До Вифлеєму? — повторив хлопчик і глянув на ангелика, але той мовчав.

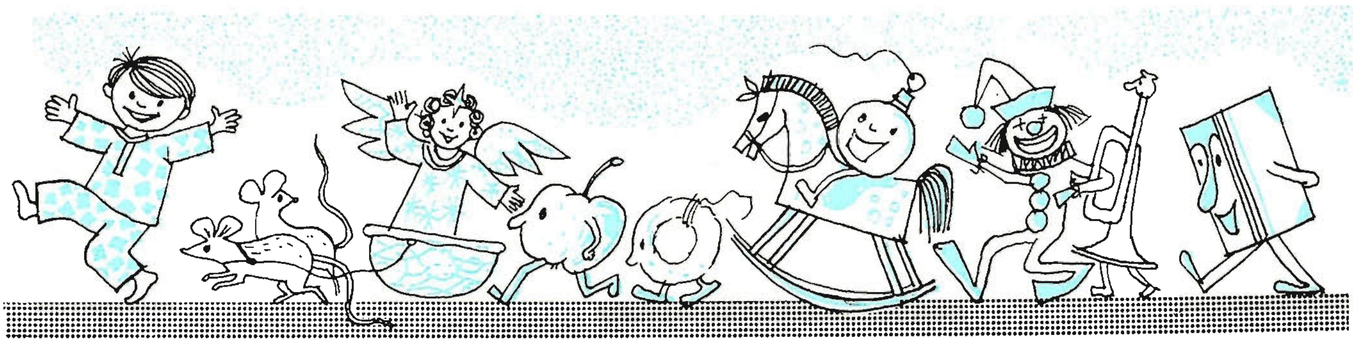
Піднялися ще вище й долетіли до Вранішньої Зірки. Зірка була святково одягнена.

— Добридень, Зірочко! А куди ти збираєшся, що так пишно убралася?

— Буду показувати дорогу трьом царям-мудрецям зі Сходу.

— Куди? Куди? — допитувався Петрусь.

— До Вифлеєму! — відповіла Зірка й полетіла, мов золота куля, по небу.

— „І чого вони всі шукають у тому Вифлеємі?" — дивувався Петрусь.

Летіли все далі й усе вище. Ось і небесні ворота! Зупинилися. Ангелик узяв Петруся за руку, і обидва постукали. За хвилину задзвонили ключі, заскрипів замок, і в воротях з'явився сивий дідусь з добрими ласкавими очима.

— Я святий Петро, небесний ключар. А хто ви й чого хочете?

— Я — Петрусь, а це — мій приятель, ангелик. Ті всі решта — також мої друзі. Чи ми могли б оглянути небо?

Святий Петро усміхнувся і заперечливо похитав головою.

— Господа Бога нема вдома!.. Виїхав!

— Куди? — здивувався Петрусь.

— До Вифлеєму! — відповів святий Петро і поволі зачинив небесні ворота.

Тепер уже Петрусь не надумувався, куди б йому, отаманові, повести своє товариство.

— Ну, як так, то я сам дуже цікавий, що таке діється в тому Вифлеємі. Чи не помандрувати б і нам туди? Як думаєш, ангелику? Як думаєте, друзі?

— Авжеж, до Вифлеєму! — потакнув ангелик.

— До Вифлеєму! До Вифлеєму! —запищали всі прикраси з ялинки.

Полетіли вниз так швидко, аж в ухах засвистіло. Коли були близько землі, ангелик вихилився з повоза, приклав долоньку до чола і сказав:

— О, вже бачу, вже знаю! У Вифлеємі в цю ніч народилося мале Боже Дитятко, Ісус Христос!

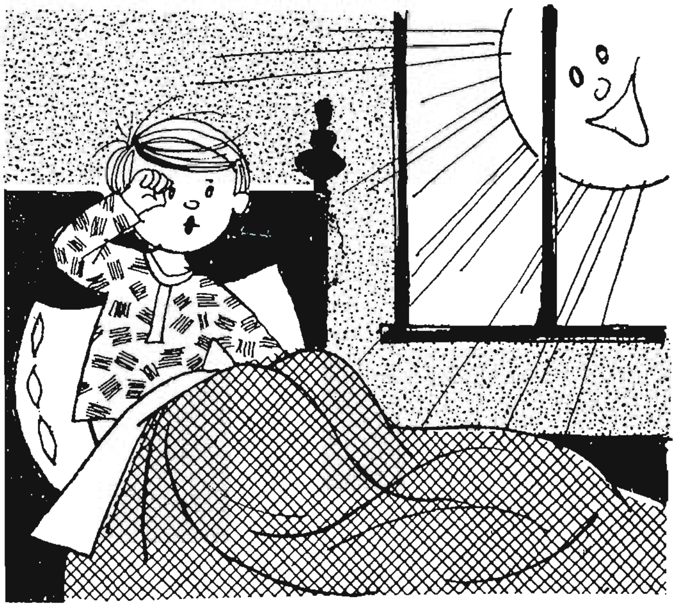
Личко ангелика заясніло неземною радістю. Він обняв Петруся й міцно його поцілував.

— Христос народився! — закричав Петрусь і поцілував ангелика.

За їх прикладом пішли всі мандрівники, стали обійматись і цілуватись, повторюючи: „Христос народився". Інші відповідали: „Славте Його!" Хоч які вони були малесенькі, їх слова загомоніли по всім світі і злилися водно з ангельським хором, що лунав десь із-за хмар.

Петрусь уже хотів дати мишкам знак, щоб приземлились біля вертепу, та нараз... прокинувся. Лежав на своїм ліжечку і був знов такий великий, як завжди. Сонце заглядало до нього у вікно.

Петрусь схопився й побіг глянути на ялинку. Там було все так, як учора: ангелик стояв непорушно на вершку ялинки, свічечки стирчали в своїх бляшаних ліхтариках, а книжка з образками лежала на столику.

Хлопчик був мов заворожений. Чари прекрасного різдвяного сну ще не розвіялись. Він попрохав матусю зняти на хвилинку ангелика з ялинки і притиснув його до серця...

За Прісею МАДЕР.

Пояснення-словничок: **Дзиґар — годинник стінний (clock) або вежовий (tower-clock); крихітний — малесенький (tiny); нудьга — скука (boredom); сухозлітка — позлітка (tinsel); повіз — коляса (carriage); ненароком — unintentionally; бублик — ring-shaped roll; кмітливий — intelligent; дзиґа — whirligig; кажан — bat; смушевий — sheepskin; щока — cheek; ключар, ключник — keykeeper, housekeeper.**

ПЕРШИЙ СВЯТИЙ ВЕЧІР НА ЧУЖИНІ

Христя Ігнатович

І знов у нас Різдвяні Свята. Всюди гамірно, весело. Святкові вакації, в хаті розкішна ялинка. дарунки . . .

Над Різдво, здається, нема кращого свята у цілому році!

Але чому то мої бабуся і дідусь не радіють з нами? Чому кожного року, як сідаємо до Святої Вечері, бабуся голосно плаче, а в дідусевих очах блищать сльози?

Цього року на Свят-Вечір, коли бабуся приготовляла Святу Вечерю, а мама їй помагала, я відважилась і запитала:

— Бабусю, чому ви завжди на Святий Вечір плачете?

— Дитинко, — відповіла бабуся, — не завжди я плакала. Був час, що й тішилася Різдвяними Святами так, як тепер ти і твоя сестричка Таня.

— А коли ви почали плакати, бабусю? — запитала моя сестричка.

Бабуся хотіла була відповісти, але сльози не дали їй. І про той перший Святий Вечір на чужині оповіла нам мама.

— Тоді в Европі лютувала страшна війна, — оповідала мама. — Вороги-займанці викинули нас з Рідного Краю. Ми, Христю, тобто я і твій вуйко Борис, опинилися з бабусею і дідусем на чужині, на скитанні. В Австрії, недалеко Відня, ми мешкали в лісничівці. В сусідньому селі працювали українські запроторенці. Для них також був тоді перший Святий Вечір на чужині, але і в їх кватирах, замість радісних коляд, було чути тільки тихий плач.

— А було це 6-го січня 1945 року. Того дня в лісничівці не було так, як в інші дні. Ваш дідусь повернувся з праці раніше, ніж звичайно. На санях привіз велику ялинку. Бабуся приготовляла в кухні Святу Вечерю. Я й ваш вуйко Борис, що тоді був ще малим хлопчиком, радісно бігали біля ялинки. Прикрасили її паперовими ланцюжками, знайшли кілька свічечок, і скоро на зелених гілках ялинки заблищали ясні зірочки.

Надворі вже стемніло, але ми через вікно доглянули, що засніженою доріжкою з села йшли до нас якісь люди.

— Гості, гості йдуть! — закричала я радісно з вуйком Борисом. Та які дивні були ці гості! Колись, удома, як на Свят-Вечір приходили до нас гості, то всі раділи і на радощах сердечно віталися. А ці, вітаючись з дідусем та й бабусею, плакали. Чому? Того дня був Святий Вечір, перший Святий Вечір на чужині, — їхній і наш на лісничівці. Гості, що прийшли до нас — це були молоді українські дівчата і хлопці, що їх німці забрали від їхніх батьків, запроторили в оте австрійське село і змусили тяжко працювати.

— Вони прийшли до нас у лісничівку, щоб разом з нами засісти до Святої Вечері, як одна родина. Були вони з різних сторін України: з Київщини, Закарпаття, Поділля й Бойківщини.

— Ледве ми розпочали Святу Вечерю, як пронизливо завила сирена, даючи знак, що наближаються літаки. І ось десь далеко загуркотіли вибухи бомб і темний небозвід роз'яснила червона заграва широченної пожежі.

За горою горіла столиця Австрії — Відень.

— З нашої хати, що з лісового затишку вслухувалася в бомбардування, плили до Бога гарячі молитви. Хтось притишеним голосом почав „Бог Предвічний". Всі линули думками на Україну, до своїх рідних.

— Довго, поза північ, сиділи в нас наші гості і при світлі маленької свічечки згадували чудові Свят-Вечори в Рідному Краю, оповідали про тяжкі умовини праці, про важке життя на чужині, потішали одне одного, згадували про минуле.

— Верталися у свої кватири в чужому селі з твердою вірою в серцях у краще майбутнє . . .

Христя Ігнатович,
учениця І кляси Курсів Українознавства ім. Ю. Липи в Торонті, Канада

Катерина ПЕРЕЛІСНА

Ілюстрації П. ХОЛОДНОГО

У ЯКОМУ?

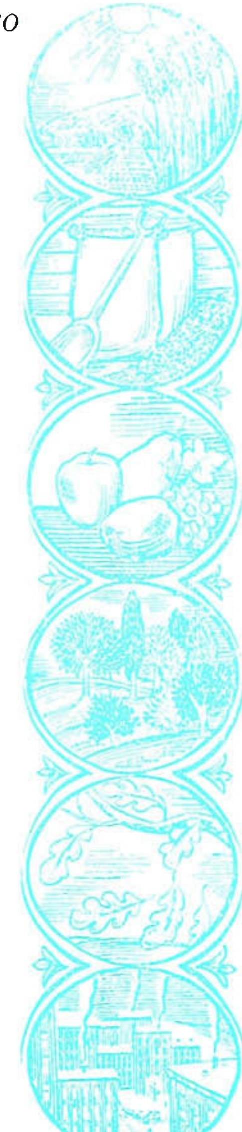
Скільки місяців у році?
Ну, хто знає? — Говори!
І який з них веселіший
Для малої дітвори?

У якому — сніжки, санки,
Баба з снігу, крики, сміх?
У якому — завірюха,
І мороз щипає всіх?

У якому тепле сонце
Розтоплює ввесь сніжок?
У якому перші квіти
Кличуть діток у садок?

У якому вишні, сливи
Червоніють на гілках?
У якому спіють груші,
Повно яблук у садках?

У якому дощик сіє,
Жовкне листя і летить?
У якому „Нова радість”
В кожній хаті гомонить?

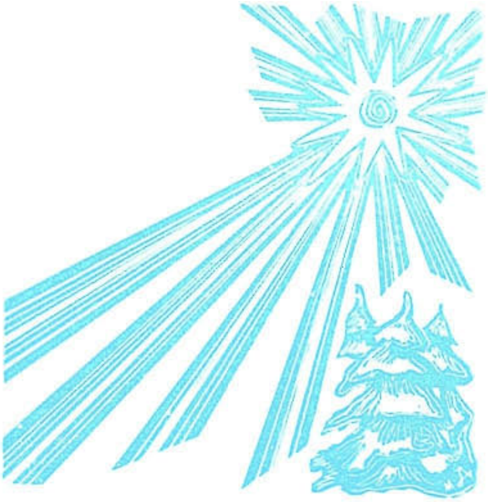

Завірюха — метелиця, сніговія (snow-storm);
спіти — дозрівати (to ripen).

Марійка ПІДГІРЯНКА

РІЗДВЯНА ЗІРКА

Різдвяна зірка на небо вийде,
Малий Ісусик до дітей прийде.

Малий Ісусик, Божа дитинка,
Буде Свят-Вечір, буде ялинка.

Буде колядка в кожній хатині,
Настане радість в кожній родині.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

ЯЛИНОЧКА

Гуляли ми з санчатами
В далекому ліску,
Побачили ялиночку
Малесеньку таку!

Забрали ми ялиночку
З корінням і з піском,
Поставили у діжечку
У хаті під вікном.

Тепер вона прикрашена
Так гарно, аж горить:
Ліхтарики і дзвоники!
Позлітка мерехтить...

І ми такі радесенькі —
Співаєм колядок,
А після свят посадимо
Ялинку в наш садок.

Г. ЧОРНОБИЦЬКА *Ілюстрація Ю. КОЗАКА.*

СНІГУРОЧКА

На високу гірочку
бігали ми зрання,
бачили Снігурочку
в білому убранні.
Їй дорогу віхола
намела нерівну.
Як вона приїхала —
зимова царівна?
Ми йдемо з дарунками,
просимо в гостину.
Щоб не мерзла ранками,
то дамо хустину.

Ой ти, вітре з гірочки,
вістку рознеси
про малу Снігурочку
дивної краси.

В і х о л а — снігова заметіль або метелиця (snow-storm).

СТОРІНКИ СЛАВИ

П'ЯТДЕСЯТ ЛІТ

Снігами білими укрила степ зима,
Замети вітер надував по полю,
Старий Дніпро під кригою дрімав
І згадував козацьку давню волю.

Тоді настав той урочистий день,
День радости великої та слави,
Як серед звуків дзвонів і пісень
Прочитано універсал держави:

„Віднині вільній бути вже тобі,
Неволена віками Україно!"
Засяло сонце волі — і в журбі
Втопилося у хмарах за хвилину...

Вже п'ятдесят минає довгих літ
В завзятій боротьбі, сльозах і болю,
Та Україна ще живе, стоїть
І бореться — й таки здобуде волю!

Володимир Переяславець

Замет або **намет** — навіяна вітром купа снігу (snow-drift); **крига** — замерзла поверхня води або великі кусні льоду иа водах (block of ice); **універсал** — за часів української козацької держави так називалися важливі державні розпорядження; тут мова про Четвертий Універсал, яким 22 січня 1918 р. проголошено незалежність України.

ПАМ'ЯТНІ РОКОВИНИ

На сході Европи, там, де ріки Дніпро й Дністер, де міста Київ, Львів, Ужгород, де Чорне море з півостровом Кримом — там від давніх століть живе український нарід.

Тисячу років тому український нарід створив свою могутню княжу державу. Пізніше, в половині XVII століття постала нова українська козацька держава під владою гетьманів. Український нарід мусів увесь час боронити свою державу проти різних ворогів — із сходу, з Азії набігали на Україну дикі азійські племена, з заходу йшли війнами поляки, а з півночі почав щораз частіше насуватися новий ворог — москалі.

Московські царі забажали підкорити під свою владу багаті й родючі українські землі. Почалися війни України проти московських наїзників. Дійшло до великого бою українського гетьмана Івана Мазепи з московським царем Петром І-им під Полтавою 1709 року. Бій був невдалий для України. З того часу Московщина стала щораз більше поневолювати український нарід і інші сусідні народи.

Україна була в московській неволі аж до 1917 року. Тоді в столиці Московщини Петербурзі українці, що мусіли служити в царській армії, почали революцію проти московського царя. Царську владу повалено, і поневолені Москвою народи стали творити свої власні держави. Став творити свою державу також український нарід.

Вже навесні 1917 року постала в Києві українська влада — Українська Центральна Рада. Головою держави став учений історик, професор Михайло Грушевський. Стало творитися українське військо, школи, університети, появилися українські гроші, і різні держави світу визнали Україну окремою державою.

22 січня 1918 року — 50 років тому — у Києві, на великій площі коло храму святої Софії зібралися тисячні маси народу. На всі чотири сторони світу Універсалом Української Центральної Ради проголошено, що „віднині Україна стає вільною, ні від кого незалежною суверенною державою українського народу".

Заграли радісно дзвони у всіх київських церквах, і по всьому Києву пронісся могутній спів — це співав вільний український нарід свою пісню-гимн волі.

А в той час у Московщині на місце царя прий-

Урочисте проголошення самостійности Української Держави на площі св. Софії в Києві 22-го січня 1918 р. Цю картину намалював в повних кольорах мистець Петро Андрусів, ілюстратор „Веселки" й багатьох видань для дітей. Ця картина прикрашує нову книжку Лесі Храпливої „Чародійне авто", в якій авторка описала уявну подорож автом двох хлопців-новаків у минуле України. Вони були також свідками проголошення самостійности України. Про це прочитайте у розділі „Найрідніший дідо" згаданої книжки. Більше про книжку Л. Храпливої читайте на 15-ій сторінці „Веселки".

шла нова — большевицька влада під проводом Леніна, яка зразу ж почала війну з Україною. Пам'ятний, зокрема, бій під містом Крутами 29 січня 1918 р. — бій молоденьких українських вояків Студентського Куреня з московськими матросами.

Полягли молоді герої під Крутами, але пам'ять про них живе в українському народі. Війна тривала кілька років — большевицька Москва насилала все нові й нові війська, щоб зруйнувати українську державу, щоб знову поневолити наш нарід.

І Москва перемогла, бо Україні сил не стало. Але Україна не скорилась. В 1941 р., коли вибухла війна Німеччини проти Московщини, український нарід знову вхопив за зброю — створив Українську Повстанську Армію, яка боролася і проти ворожої Німечини і проти Москви.

Тепер Україна знову в московській неволі, але наш нарід завжди пам'ятає про день 22 січня 1918 року, коли Україна проголосила себе вільною суверенною державою. І сьогодні українці святкують 50-річчя своєї державности, вшановують пам'ять 300 юнаків, що полягли в бою проти Москви під Крутами. Пам'ятають про них і українські діти, що живуть у вільних країнах світу.

Прийде час, коли розвалиться московсько-большевицька тюрма народів і Україна знову стане вільною, а український нарід стане паном на своїй власній землі.

Б. Д.

Леонід ПОЛТАВА *Ілюстрації М. МИХАЛЕВИЧА*

ПУСТОЦВІТ

КАЗКА ПРО ТЕ, ЯК ІВАСИК ТЕЛЕСИК ІЗ СВОЇМИ БРАТІКАМИ І СЕСТРИЧКОЮ ПЕРЕПЕЛИЧКОЮ ЛЮТОГО ПУСТОЦВІТА ЗВОЮВАВ

Перша подія

Над блакитним плесом,
На ріці Дніпрі —
Жив собі Телесик
В мирі і добрі,
З ним — брати маленькі,
Голівки біленькі,
Ще й мала сестричка
Перепеличка.

Жито косили,
Рибку ловили,
Кашку варили —
Росли собі й росли...

А в країні Крука,
Де кінчався світ,
Жив червонорукий,
Лютий Пустоцвіт:
Або їв,
Або спав,
Або хати руйнував
Лютий Пустоцвіт.

Де він біг — падав сніг.
Де ішов — дим і кров,
Ненавидів увесь світ
Лютий Пустоцвіт!

Друга подія

От прийшов Пустоцвіт
До Дніпра:
Забажалось волоцюзі
Нашого добра!
Озирнувсь навкруги:
Поле та луги,
А в річках тієї риби
Повні береги!..
Красен світ,
Ясен світ!..

І уже по Україні
До Телесика хатини
Суне, суне
Пустоцвіт!

Став Телесик при віконці:
Чом це сонце потемніло?
Щось рудою бородою
Сонечко закрило!

— Братіки, сидіть ви тихо,
Не пустуй, сестрице.
Я на бородате лихо
Вийду подивитись.

От Телесик і питає:
— Хто ти такий?

А Пустоцвіт горлає:
Ось я який!..
Подивись на мій живіт,
На живіт!
Я найбільший на ввесь світ
Пу - сто - цвіт!
Я прийшов у цей Край,
Щоб покласти вам край,
Щоб церкви і хати —
Все поруйнувати!
Так, так,
І твою
Хату зруйнувати!..

(В хаті ж за дверима —
Братіки маленькі,
Голівки біленькі,
Ще й мала сестричка
Перепеличка —
Без тата, без неньки!).

Телесик тоді сказав:
— Не руйнуй, не руйнуй ще хатину,
Я для тебе спечу хлібину.
Як з'їси мій хлібець,
Тоді й хаті кінець,
Не з'їси —
То іди собі геть!

Пустоцвіт
Позіхнув на ввесь світ,
Сів навпроти хати
І почав чекати.

Третя подія

А Телесик в хаті
Каменя підносить.
У братів маленьких
Допомоги просить, —
Помогли б щосили
Та не мають сили!

Тоді Телесик
Сам натис плечима,
Сам потис руками,
І у піч укинув
Велетенський камінь.
Вже в печі палає,
Камінь аж тріскоче:
Бути хлібом волоцюзі
Навіть він не хоче!

Жде Пустоцвіт. З незвички —
Бере його вже лють!
(А братіки й сестрички
Ростуть собі й ростуть...)

День і ніч минає.
Вже почав сваритись:
Не терпиться волоцюзі
Хлібом поживитись!

Так минали роки.
Аж почулись кроки —
То Телесик виніс
Свій „хлібець" у сіни:
— На, Пустоцвіте, їж!

Каменюку розігріту
Подає він Пустоцвіту:
— На, Пустоцвіте, їж!

Засміявся Пустоцвіт
На ввесь світ:
— Мені мало цього хліба
Й на обід!
Я оцю хлібину
Миттю проковтну,
А тоді твою хатину
Переверну,
Так, так, так, так —
Пе - ре - вер - ну!

Ухопив „хлібину" з рук,
Та собі об зуби — грюк!
Тридцять п'ять зубів тварюки
Розлетілись на ввесь світ,
А пекуча каменюка —
Покотилась
У живіт!

Загорлав Пустоцвіт почім світ:
— Ой, пече! Ой, пече! Гаряче!..
Та й побіг Пустоцвіт,
Та й побіг
В землю Крука,
Де вітер і сніг!
Він води до біди
Напивався,
У сніги, у льоди
Заривався!

— Ой, пече! Ой, пече! Ой, пече!
Як у пеклі — гаряче!..

(Продовження буде)

Катерина ПЕРЕЛІСНА *Ілюстрація М. ДМИТРЕНКА*

КОЛЯДКА

Темної ночі
Зорі засяли,
Ангели людям
Радість звіщали:

„У Вифлеємі
В стайні, на сіні,
Христос родився
Всім на спасіння!"

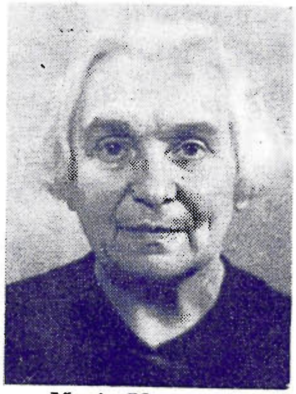
Люди, радійте,
Христа вітайте —
Божому Сину
Славу віддайте!

Слава на небі
Богу святому,
На землі спокій
Роду людському!

МАРІЯ ЮРКЕВИЧ — ПРАЦІВНИЦЯ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Багато читачів „Веселки" мають у своїх бібліотеках книжечки - збірники віршів, казок, оповідань, як от „Літо", „Осінь", „Зима", „Снігова баба" і інші. Ці збірники впорядкувала й приготовила до друку Марія Юркевич.

Марія Юркевич

Марія Юркевич — учителька й вихователька українських дітей в Україні й на еміґрації. Вона народалася 1882 року в Ніжені на Україні. Після закінчення університету вчителювала у різних київських школах. Рятуючись від большевиків, покинула 1943 року Київ і опинилася на еміґрації в Німеччині. Звідти переїхала жити до Америки й поселилася в Філядельфії. Тут стала редакторкою сторінки для дітей „Нашим малятам" при жіночому жірналі „Наше Життя". Працювала до глибокої старости. Померла у Філядельфії 20 листопада 1967 року. Похована на українському цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

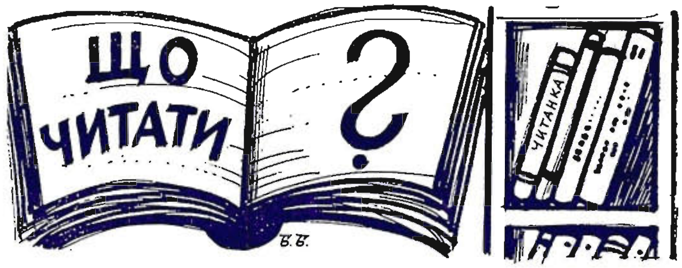
Ще під час перебування в Німеччині вступила до Об'єднання Працівників Дитячої Літератури (ОПДЛ) і була членом його управи. Своє довге життя присвятила праці для виховання й навчання українських дітей, яких любила всім серцем.

Українські діти разом із своїми батьками з вдячністю збережуть пам'ять про заслужену працівницю дитячої літератури бл.п. Марію Юркевич.

ПОЯСНЕННЯ ДО ОПОВІДАННЯ „ПЕРШИЙ СВЯТИЙ ВЕЧІР НА ЧУЖИНІ"

(Сторінка 7-ма)

Пояснення-словничок: займанець — окупант; скитання — мандрування з місця на місце без постійного осідку (roving, wandering, roaming). Тут мова про людей, які внаслідок воєнних подій опинилися на чужині; запроторенець — вигнанець, людина завезена чи заслана кудись силою (forced exile); кватира — помешкання (apartment, flat, living quarters); тривога — тут: алярм (alarm); небозвід — небосхил (firmament); заграва — луна, відблиск пожежі, сонця або якогось світла на небі (redness of the sky from fire, sun; reflected light of a blazing fire); линути думкою — летіти, переноситися думкою.

МАНДРІВКА В МИНУЛЕ УКРАЇНИ

Коли св. Миколай, Дід Мороз чи різдвяний ангел будуть відвідувати українські книгарні, шукаючи нових видань для дітей в подарунок під подушку чи під ялинку, їх увагу зверне нова книжка „Чародійне авто" Лесі Храпливої. Це велика майже на сто сторінок книжка, розкішно видана на крейдяно-білому блискучому папері з повнокольоровою обкладинкою, такими ж вісьмома ілюстраціями та численними чорними заставками й кінцівками роботи мистця Петра Андрусева.

У цій книжці авторка розповідає про мандрівку чародійним автом двох пластових новаків Ростика й Костика в минуле України. Авто й мапу України вони знайшли під ялинкою. На самий Свят-Вечір хлопці вибралися в мандрівку. Багато місць, людей і подій з історії України від найдавніших, ще доісторичних аж до найновіших часів довелося хлопцям бачити і пережити. І все це було точно так, як чули вони з оповідань батьків, читали в книжках, довідувалися на новацьких сходинах, в українській школі.

Всю цю незвичайну мандрівку допоміг Ростикові й Костикові відбути їх вуйко Левко, колишній старшина дивізії „Галичина", що згинув у бою проти большевиків під Бродами під час другої світової війни. Але на Свят-Вечр Ростик у сутінку побачив, що вуйко Левко усміхається до нього з фотографії, яка стояла на фортепіяні... І це він подарував Ростикові й Костикові чародійне авто за те, що вони зреклися своїх свят-миколаївських подарунків в користь бідних українських дітей у Німеччині. Вуйко Леко провадив хлопців через історію України, опікувався ними, охороняв від небезпек і допоміг щасливо повернутися додому.

Від вуйка Левка малі мандрівники навчилися, що „минуле треба пізнати, хоч змінити його не можна. Зате майбутнє можна змінити на краще працею й совісним виконуванням своїх обов'язків".

Коли хочете знати, як усе це сталося, коли бажаєте відбути разом з Ростиком і Костиком цю мандрівку й навчитися того, чого вони навчилися — придбайте й прочитайте „Чародійне авто" Лесі Храпливої.

В. Б.

ШКІЛЬНА РАДА УККА, ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ КАНАДИ, ШКІЛЬНА РАДА АВСТРАЛІЇ Й СВІТОВА ВИХОВНО-ОСВІТНЯ СЕСІЯ СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ ПОРУЧАЮТЬ „ВЕСЕЛКУ" ШКОЛАМ УКРАЇНОЗНАВСТВА, ЯК ДОПОМІЖНУ ЛЕКТУРУ.

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ
Scenario and story: R. ZAVADOVYCH

Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ
Illustrations: P. CHOLODNY

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК
ІСТОРИЧНА КАЗКА

UKRAINIAN TALE
BOHDAN, KOZAK-SORCERER

РОЗДІЛ XXXVII: БАРТОШ-ЧАРІВНИК

CHAPTER XVII: BARTOSH-THE-SORCERER

Недалеко Кракова у шляхетській родині уродився хлопчик Бартош з темною латкою-родимкою на чолі.

Near Cracow, in a family of nobles, a boy by the name of Bartosh was born with a dark beauty mark on his forehead.

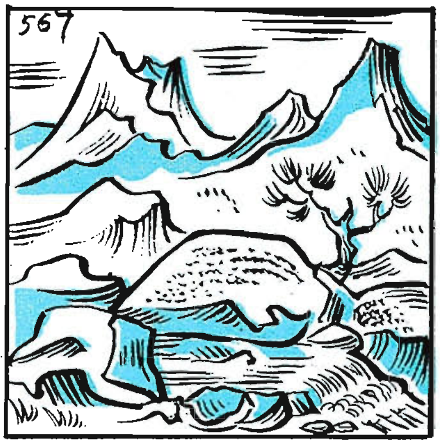
Зажурені батьки розпитували людей, як би позбутися тієї родимки, але ніхто не вмів порадити.

Worried by the mark, the parents sought advice from many people on how to get rid of it, but no one could help.

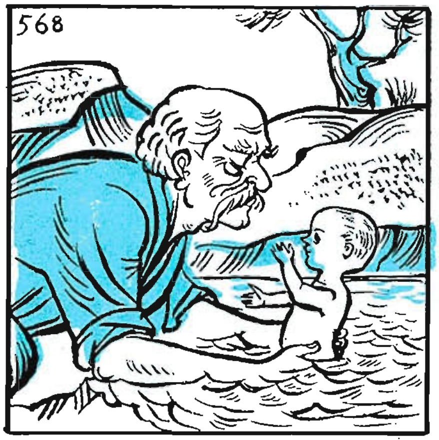
Щойно старий Войцєх сказав: — Треба дитину занурити в кришталевому джерелі, то родимка перейде у вус!

Finally, it was the old man Voiciekh who said, "the child must be bathed in the crystal lake. Then the mark will disappear."

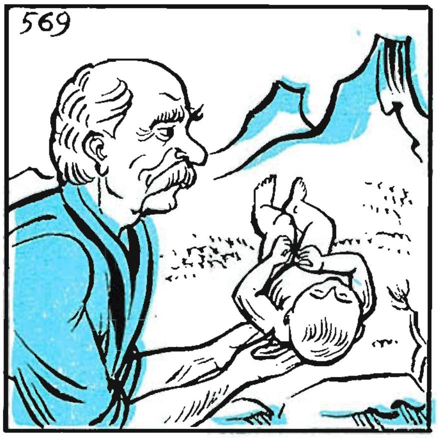
У високих горах Татрах, серед диких скель і ялівців блищало таємниче джерело.

The mysterious lake was located high in the Tatra mountains, among pine and juniper trees.

Войцєх занурив дитину у воду — родимка зникла, а шкіра стала туга й тверда.

Voiciekh submerged the child in the water and the mark disappeared. The skin became hard and taut.

— Ні кулі, ні списи не будуть його братися! — сказав Войцєх. — Але чоло нехай оберігає!

"No bullet and no spear will ever hurt him," said Voiciekh, "but let him always shield the forehead."

(Продовження буде)

(To be continued)